



2026/0196(BUD)

7.9.2026

СТАНОВИЩЕ

на комисията по общественото здраве

на вниманието на комисията по бюджети

Общ бюджет на Европейския съюз за финансовата 2027 година – всички
раздели
(2026/0196(BUD))

Докладчик по становище: Михалис Хаджипандела

PA_NonLegBud

СТАНОВИЩЕ

Комисията по общественото здраве приканва водещата комисия по бюджети да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следното:

1. призовава Комисията, държавите членки и съответните заинтересовани лица да съсредоточат бюджета за 2027 г. върху въпросите, свързани с добавената стойност от ЕС в областта на общественото здраве, като: здравната сигурност и подготвеност, профилактиката на заразните и незаразните болести, включително рака, редките заболявания, психичното здраве, здравето на жените, сексуалното и репродуктивното здраве, както и инвестициите в цифрово здравеопазване, критично важни лекарства, медицински изделия, справянето с антимикробната резистентност, обучението на работната сила в областта на здравеопазването, иновациите, както и съобразените с равенството между половете научни изследвания в областта на заболяванията, като се използват констатациите от междинната оценка на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“, при пълно зачитане на правомощията на държавите членки в съответствие с член 168 от Договорите, избягване на разпокъсаност на финансирането, осигуряване на равен достъп до здравно обслужване и намаляване на неравнопоставеността в областта на здравето;
2. призовава общественото здраве да се разглежда като приоритет на стратегическата автономност, сигурността, социалното сближаване и конкурентоспособността при предоставянето на финансиране от Съюза; подчертава, че инвестициите следва да подобрят достъпа до качествено здравно обслужване, особено в районите с недостатъчно обслужване и труднодостъпните райони, включително островните, селските, планинските, отдалечените и най-отдалечените региони, и да подкрепят оперативно съвместимите трансгранични цифрови инструменти, включително системите с изкуствен интелект, инфраструктурата за здравни данни, по-специално чрез изграждането на европейското пространство на здравни данни; подчертава, че укрепването на трансграничното здравно обслужване е от съществено значение за подобряването на достъпните грижи на приемлива цена и ефективната трансгранична мобилност на пациентите, по-специално на пациентите с трансплантация и пациентите с редки заболявания и сложни състояния, като се даде възможност за достъп до специализиран експертен опит, диагностика и лечение, когато такива грижи не са налични на национално равнище; отново подчертава значението на доброволната мобилност на медицинските специалисти, без да се увеличават недостигът на работна сила или териториалният дисбаланс в държавите членки и регионите на произход, както и на механизмите за координирано реагиране при кризи и пандемии в целия ЕС, а също и с глобалните партньори; призовава свързаното със здравето финансиране от ЕС да намалява неравенствата по отношение на достъпа до здравно обслужване, като се обръща специално внимание на децата, уязвимите пациенти и регионите с недостатъчно обслужване, включително чрез профилактика, ранна диагностика, скрининг и трансгранични грижи;
3. подчертава, че външните разходи за здравеопазване следва да бъдат насочени към подготвеност, наблюдение и устойчиви здравни системи на държавите партньори, включително достъп до основни лечения, лекарства и ваксини, особено когато

това спомага за предотвратяването на трансгранични заплахи и подкрепя отговорностите на Съюза в областта на здравната сигурност и хуманитарните му ценности; призовава за подобаващо и предвидимо финансиране за оперативното разполагане на медицински специалисти и медицинско оборудване, както и за медицински евакуации и лечение на територията на Съюза на пациенти от зони на конфликт, по-специално чрез операциите за медицинска евакуация по линия на Механизма за гражданска защита на Съюза, в координация със здравните системи на държавите членки и в условия на взаимно допълване с инструментите на Съюза в областта на хуманитарната помощ и политиката за развитие;

4. отбелязва със загриженост, че в проектобюджета общият размер на бюджетните кредити за поети задължения за „ЕС в подкрепа на здравето“ спада от 687,9 милиона евро през 2026 г. на 635,3 милиона евро през 2027 г., което представлява намаление с около 7,6% и остава под равнището, необходимо за посрещане на нарастващите потребности в областта на общественото здраве, демографския натиск и основните цели на програмата; припомня, че общият пакет на програмата вече беше намален с близо 1 милиард евро при преразглеждането на многогодишната финансова рамка през 2024 г., и счита, че програмата не може да поеме допълнителни намаления, без да се застраши постигането на нейните цели, определени в Регламент (ЕС) 2021/522; призовава институциите на ЕС да се споразумеят за увеличаване на разпределените в проектобюджета средства за програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ със специален акцент върху здравната сигурност, профилактиката, достъпността и иновациите, както и равния достъп до здравно обслужване и устойчивите здравни системи; подчертава, че недостатъчното равнище на финансиране за прилагането на акта за критично важните лекарства и пакета за фармацевтичните продукти рискува да ограничи ефективността на тези инициативи за справяне с недостига, диверсифициране на веригите на доставки и укрепване на стратегическата автономност на Съюза в областта на здравето; призовава за специални и подходящо обезпечени с ресурси действия по програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ в подкрепа на критично важните лекарства и медицинските изделия, включително подкрепа за инвестиции, които укрепват и диверсифицират установения в ЕС производствен капацитет за критично важни лекарства, активни фармацевтични съставки и основни медицински изделия, за да се повиши сигурността на доставките и да се намалят стратегическите зависимости, да се постигнат подобрения в областта на доброволното съвместно възлагане на обществени поръчки, мерките за подготвеност, включително, когато е целесъобразно, стратегически резерви от критично важни лекарства и основно медицинско оборудване, както и за по-добра прозрачност относно веригите на доставки и равнищата на запасите;
5. призовава за по-стабилна координация между „ЕС в подкрепа на здравето“, ЕСФ+, „Еразъм+“ и финансирането по линия на политиката на сближаване с цел справяне с недостига на работна сила в здравния сектор чрез подкрепа за обучението, повишаването на квалификацията и задържането на медицински специалисти, с участието на университетите по медицина и фармация, както и университетските болници, включително в районите с недостатъчно обслужване, и особено в секторите на първичната медицинска помощ и психичното здраве; подчертава, че тази координация не следва да води до ненужна административна тежест; подчертава ключовата роля на ЕСФ+ за насърчаване на

равнопоставеността в областта на здравето и преодоляване на различията в достъпа до здравно обслужване и призовава за увеличена подкрепа от ЕСФ+ за държавите членки за справяне с недостига на работна сила в здравния сектор, включително чрез мерки за подобряване на условията на труд, мобилността и задържането на медицински специалисти, особено в държавите членки и регионите, които са изправени пред постоянен отлив на работна сила, като същевременно се подкрепя доброволното завръщане и напълно се спазва правото на свободно движение; настоява за ясни, качествени ключови показатели за ефективност с измерими цели и основани на пациентите резултати, определени в годишните работни програми, прозрачност и избягване на дублиране между програмите на ЕС;

6. призовава за ефективно усвояване на фондовете по линия на политиката на сближаване с цел преодоляване на териториалните различия в достъпа до здравно обслужване и подкрепа за модернизирането на болниците, териториалните структури, мрежите за спешно реагиране и здравната и цифровата инфраструктура в по-слабо развитите и селските райони, в районите с недостатъчно обслужване и в труднодостъпните райони; подчертава, че тези инфраструктурни инвестиции следва да бъдат придружени от подходящо планиране на човешките ресурси, предоставяните услуги и оперативната устойчивост, за да се гарантира, че новите структури функционират пълноценно и носят трайни ползи за гражданите;
7. припомня, че член 5 от Регламент (ЕС) 2021/522 запазва най-малко 20% от общия пакет на програмата за насърчаване на здравето и профилактика на заболяванията; призовава Комисията да изпълни този ангажимент в годишната работна програма за 2027 г. и нейното изпълнение; подчертава, че профилактиката е сред най-рентабилните форми на разходи за здраве, като ограничава дългосрочния натиск върху публичните бюджети;
8. отбелязва, че 2027 г. е последната година от програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ като самостоятелен инструмент; призовава Комисията да гарантира, че многогодишните действия, започнати или текущи в рамките на програмата, включително европейските референтни мрежи, съвместните действия с държавите членки, разработването и възлагането на обществени поръчки за медицински мерки за противодействие от страна на Органа за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации (HERA) и разгръщането на европейското пространство на здравни данни, продължават да се осъществяват без прекъсване или недостиг на финансиране във финансовата структура за периода след 2027 г.;
9. подчертава, че е важно да се гарантира непрекъснатото участие на организациите на гражданското общество с дейност в областта на здравето, включително организациите на пациентите, в свързаните със здравето действия на Съюза, като се признава тяхната съществена роля за оформянето на ориентирани към пациентите политики, подкрепата за изпълнението и подобряването на достъпа до грижи; настоява видимостта, проследимостта и възможността за оценка на разходите на Съюза за здраве да бъдат запазени в бъдещата структура; отбелязва загрижеността, породена от прекъсването на безвъзмездните средства за оперативни разходи за организации на гражданското общество с дейност в областта на здравето, включително организации на пациентите, в рамките на

работната програма за 2025 г. на „ЕС в подкрепа на здравето“, и по-специално по отношение на непрекъснатостта на дейностите и подкрепата за пациентите и общностите, и подчертава значението на подобаващите и прозрачни механизми в подкрепа на тези организации; признава техния принос за постигане на целите на Съюза в областта на здравето; отбелязва констатациите от междинната оценка на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ относно приноса на организациите на гражданското общество за изпълнението на Програмата и призовава за подкрепа в бъдеще, включително евентуално повторно въвеждане на безвъзмездни средства за оперативни разходи в работната програма за 2027 г., въз основа на ясни критерии за европейска добавена стойност, прозрачност, неутралност, добро финансово управление и измеримо въздействие, като те се изпълняват при зачитане на правото на Съюза и съответните правомощия на държавите членки;

10. насърчава мобилизирането на допълнителни ресурси чрез алтернативни канали, като програмата InvestEU, платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) и програмата „Цифрова Европа“, при условие че резултатите в областта на общественото здраве и достъпът на пациентите продължават да бъдат основни критерии; подчертава, че тези инструменти следва да се използват с приоритет за укрепване на европейската конкурентоспособност в здравния сектор и за насърчаване на производството на стратегически здравни технологии; подчертава необходимостта от прозрачни, ориентирани към резултатите разходи за общественото здраве, със специален акцент върху психичното здраве и неврологичните заболявания, цифровото здравеопазване и изкуствения интелект, антимикробната резистентност (АМР), зоонозните и незаразните болести, като сърдечно-съдовите заболявания, диабета и особено детския диабет, затлъстяването, хроничните бъбречни заболявания, чернодробните заболявания, редките заболявания и рака, както и първичните грижи, насърчаването на здравословен начин на живот, научните изследвания на експозома и устойчивите инвестиции в работната сила в здравния сектор; подчертава значението на подход към общественото здраве, основан на жизнения цикъл, който подкрепя гражданите, включително тези с разстройства от аутистичния спектър, чрез подходящи институции за грижи и подкрепа през целия им живот; подчертава по-специално, че е важно да се защитава психичното здраве и цифровото благосъстояние на децата и младежите, като се включат предизвикателствата, свързани с прекомерното използване на екрани, вредите вследствие на употребата на наркотични вещества и вредите, свързани с хазарта;
11. подчертава, че борбата с АМР, в съответствие с подхода „Едно здраве“, се нуждае от специално финансиране в подкрепа на научните изследвания в областта на иновативните решения, включително за нови антимикробни средства, диагностика и алтернативи на антимикробните средства, както и строги мерки за профилактика и контрол на инфекциите; подчертава необходимостта от действия във връзка с профилактиката на АМР посредством инвестиции в оперативно съвместими системи за наблюдение и обмен на данни, по-специално за лечение на инфекциите, свързани с медицинското обслужване, въз основа на мрежите за наблюдение, координирани от ECDC, както и финансиране за укрепване на националните и регионалните лаборатории в областта на общественото здраве и ветеринарните лаборатории, геномното наблюдение на зоонозите и инфекциите, пренасяни чрез храните, и оперативно съвместимия обмен на данни между компетентните органи в областта на човешкото здраве, ветеринарната медицина,

безопасността на храните и околната среда; подчертава, че инвестирането в качествени публични системи за здравеопазване, включително ефективни мерки за профилактика и контрол на инфекциите, осигуряване на достатъчно човешки ресурси, съвременно оборудване, клинична компетентност и достъпност за служителите в здравния сектор и пациентите са важни фактори за намаляване на неравнопоставеността по отношение на здравето в рамките на Съюза; призовава за финансиране в подкрепа на профилактиката на заболяванията, всеобхватен подход за насърчаване на здравето и разглеждане на различни определящи здравето фактори, включително мерки на местно равнище, като поставяне на автоматични външни дефибрилатори (АВД) в училищата и инсталиране на хигиенични съоръжения за питейна вода в училищата и обществените пространства, финансирани чрез специален бюджетен ред за здравето или инвестиции в областта на сближаването, когато това е целесъобразно;

12. призовава за бюджетна подкрепа за конкретни мерки, които подобряват условията на труд, професионалното развитие и задържането на здравни работници, включително обучение, повишаване на квалификацията, инвестиции в цифрови умения и схеми за връщане, особено в районите с недостатъчно обслужване и труднодостъпните райони, и за по-добро използване на средствата на ЕС в подкрепа на модерни, основани на цифровите технологии и предлагани в рамките на общността грижи чрез насърчаване на инвестиции, които осезаемо подобряват оперативния капацитет на здравните системи;
13. призовава за целенасочена подкрепа от Съюза, при пълно зачитане на компетентностите на държавите членки, за укрепване на достъпните, предлагани в рамките на общността грижи, включително първичните грижи, медицината в селските райони, аптечните услуги на равнище общност, телемедицината, услугите за спешна медицинска помощ и транспортиране на пациенти, дългосрочните грижи, грижите за възрастни хора, палиативните грижи и грижите за хора с увреждания, както и насочените към майките, педиатричните и неонаталните услуги, особено в районите с недостатъчно обслужване и труднодостъпните райони; подчертава значението на профилактиката, скрининга, ранната диагностика, интегрираните здравни и социални грижи, подкрепата за лицата, полагащи неформални грижи, и достъпа до трансграничен експертен опит при сложни случаи;
14. настоява, че разходите на ЕС за здравеопазване в рамките на бюджета за 2027 г. следва да бъдат прозрачни, ориентирани към резултатите и свързани с измерими и качествени резултати, включително подобрен достъп до грижи, намалени териториални различия, по-силна превенция и по-добра подготвеност;
15. призовава за укрепване, разширяване и подходящо ресурсно осигуряване на европейските референтни мрежи за редки и сложни заболявания, включително устойчива подкрепа за тяхната цифрова инфраструктура, трансгранични консултации по конкретни случаи и интегриране в националните здравни системи; подчертава необходимостта от подобряване на справедливото и бързо диагностициране, достъпа до специализиран експертен опит и непрекъснатостта на грижите за пациентите с редки заболявания в целия Съюз; подкрепя в този контекст създаването, предшествано от оценка на съществуващите структури и административните разходи, на специална структура на ЕС, например европейска

агенция или център за редки заболявания, за да се обединят научните изследвания, скринингът, данните, регистрите, най-добрите практики и лечебните пътеки и да се увеличи в максимална степен добавената стойност от координацията на равнището на ЕС в областта на редките заболявания; подчертава, че по-специално децата, засегнати от редки и сложни заболявания, както и от рак, се нуждаят от навременна диагностика, специализирани пътеки за полагане на грижи и непрекъснат трансграничен достъп до експертен опит; подчертава, че е важно да се укрепи капацитетът на ЕС за научни изследвания, клинични изпитвания, производство и справедлив достъп до иновативни лечения;

16. призовава Комисията да включи в работната програма на „ЕС в подкрепа на здравето“ за 2027 г. специално финансиране за експертните мрежи, които се изграждат чрез второто съвместно действие относно мрежите от експертни познания в областта на рака (JANE-2), и Европейската мрежа от всеобхватни центрове за ракови заболявания, която се изгражда чрез съвместното действие във връзка с тази мрежа — EUnetCCC, за да се гарантират тяхната основна координация и дейности; подчертава, че продължаването на подкрепата през 2027 г. е от съществено значение за запазване на новоизгражданата екосистема от мрежи на ЕС за ракови заболявания, разработена в рамките на европейския план за борба с рака, и за гарантиране на приемственост в очакване на бъдещите договорености на Съюза за финансиране в областта на здравето; подчертава, че е важно тези мрежи да бъдат интегрирани с националните и регионалните здравни системи, при пълно зачитане на правомощията на държавите членки по отношение на организирането и предоставянето на здравно обслужване;
17. приветства предложеното увеличение на вноските на Съюза за Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC) и цялостното увеличение на бюджета на Европейската агенция по лекарствата (EMA), като същевременно подчертава, че ресурсите трябва да бъдат съизмерими с новите задачи, произтичащи от законодателството в областта на сериозните трансгранични здравни заплахи и пакета за фармацевтичните продукти; призовава за преглед на човешките ресурси и капацитета на ECDC и EMA с оглед на разширените им мандати, за да се избегне структурен недостиг на ресурси и да се гарантира, че агенциите могат да осигуряват висококачествени и навременни научни консултации и координация;
18. призовава за възстановяване на бюджетните кредити за поети задължения за програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ поне до равнището им от 2026 г., като отбелязва, че бюджетните кредити за поети задължения намаляват от 661,3 милиона евро през 2026 г. на 606 милиона евро през 2027 г., което представлява намаление с над 8%; подчертава, че бюджетните кредити за поети задължения са от съществено значение за капацитета на Съюза да стартира и финансира нови действия в областта на здравето през следващите години, включително по отношение на подготвеността, профилактиката, достъпа до иновации, критично важните лекарства, рака, сърдечносъдовото здраве, психичното здраве, редките заболявания и работната сила в здравния сектор;
19. приветства продължаващата подкрепа за свързания със здравето капацитет на Механизма за гражданска защита на Съюза, включително медицинските запаси на rescEU, който допринася за капацитета за медицинска евакуация и

подготвеността в областта на химическите, биологичните, радиологичните и ядрените (ХБРЯ) заплахи; подчертава, че капацитетът, свързан със здравето, в рамките на Механизма за гражданска защита на Съюза следва да бъде подобаващо финансиран, за да се осигури бързо разгръщане при кризи; подчертава значението на тясната координация между Механизма за гражданска защита на Съюза, HERA, „ЕС в подкрепа на здравето“ и националните органи за гражданска защита и здравни органи, за да се избегне препокриване, да се повиши подготвеността, да се увеличат полезните взаимодействия и да се осигури ефективно използване на ресурсите; призовава също така за подходящо осигуряване на ресурси за международните ангажменти на HERA, включително ефективно сътрудничество със здравни институции от световен мащаб, за разработването и справедливото внедряване на медицински мерки за противодействие и за подкрепа на здравните системи.

ПРИЛОЖЕНИЕ: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

В рамките на своята изключителна отговорност докладчикът по становище декларира, че в становището не е включена информация, предоставена от представители на интереси, попадащи в обхвата на Междунституционалното споразумение за задължителен регистър за прозрачност¹, или от представители на публични органи на трети държави, включително техните дипломатически мисии и посолства, които трябва да бъдат изброени в настоящото приложение съгласно член 8 от приложение I към Правилника за дейността.

¹ Междунституционално споразумение от 20 май 2021 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за задължителен регистър за прозрачност (OB L 207, 11.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	7.9.2026	
Резултат от окончателното гласуване	+: 22	
	–: 3	
	0: 4	

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

22	+
NI	Ondřej Dostál
PPE	Bartosz Arłukowicz, Caterina Chinnici, Marie-Sophie Christ, Adam Jarubas, András Tivadar Kulja, Peter Liese, Fernando Navarrete Rojas, Elena Nevado del Campo, Oliver Schenk, Ingeborg Ter Laak
Renew	Stine Bosse, Vlad Vasile-Voiculescu
S&D	Vytėnis Povilas Andriukaitis, Maria Guzenina, Alessandra Moretti, Victor Negrescu, Günther Sidl, Marta Temido, Tiemo Wölken
Verts/ALE	Tilly Metz, Majdouline Sbai

3	-
ESN	Christine Anderson
PfE	Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión

4	0
ECR	Emmanouil Fragkos
PfE	Marie-Luce Brasier-Clain, Valérie Deloge, Jana Nagyová

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“